

نکات کلیدی و کاربردی مهریه

سنت الهی ازدواج در اسلام مورد تاکید و سفارش فراوانی قرار گرفته است. به طوری که در آیات و احادیث متعددی ضمن توصیه افراد جامعه به فراهم ساختن شرایط ازدواج، جوانان را نسبت به تشکیل خانواده و ازدواج ترغیب کرده است.

سنت الهی ازدواج در اسلام مورد تاکید و سفارش فراوانی قرار گرفته است. به طوری که در آیات و احادیث متعددی ضمن توصیه افراد جامعه به فراهم ساختن شرایط ازدواج، جوانان را نسبت به تشکیل خانواده و ازدواج ترغیب کرده است. اما متأسفانه شکل گیری برخی آداب و رسوم غلط در جامعه، زمینه را برای ازدواج جوانان بسیار سخت کرده؛ از جمله این رسم های اشتباه، ثبت مهریه سنگین در هنگام ازدواج است. لذا به نظر می رسد بتوان با آگاهی بخشی در میان خانواده ها در رابطه با تبعات حقوقی تعیین این گونه مهریه ها، زمینه را برای درمان آسیب های اجتماعی ناشی از عدم تمکن مالی برای پرداخت مهریه، کاهش داد.

به گزارش «تابناک» نکته اولی که در رابطه با مهریه باید به آن توجه کرد، این است که چه چیزهایی را می توان به عنوان مهریه در نظر گرفت؟ در پاسخ به این سوال می توان هر چیزی که مالیت داشته، قابلیت تملک داشته و معین باشد را به عنوان مهریه در نظر گرفت. به عنوان مثال می توان مواردی نظیر باغ و املاک، منفعت استفاده از املاک، انجام خدماتی مثل آموزش امری مشخص و حقوق مالی مثل سرقفلی یا حق تالیف کتاب را علاوه بر وجه نقد و سکه بهار آزادی که امری مرسوم است، به عنوان مهریه در نظر گرفت.

مهریه حقی مالی است که بر ذمه زوج بوده و به مجرد عقد بر عهده او قرار می گیرد و دریافت آن برای زوجه ممکن است. لذا زوجه مطابق با یکی از روش های زیر می تواند مهریه خود را دریافت کند.

ارسال اظهارنامه از سوی زن به شوهر

برای دریافت مهریه به شیوه ارسال اظهارنامه، زوجه باید اظهارات خود را در مورد درخواست مهریه، در ردیف خواهان بنویسد و آن را برای خواننده (زوج) از طریق دادگاه ارسال کند.

لازم به ذکر است که اظهارنامه نوعی اوراق چاپی موجود در دادگستری است که دارای دو ستون خواهان و خواننده است. باید توجه داشت که در این هنگام زوجه همچنان باید تمکین کند. در غیر این صورت ناشزه محسوب می شود و نفقه به او تعلق نمی گیرد.

اگر مرد توانایی پرداخت مهریه را داشت اما از پرداخت آن خودداری کرد، زوجه مهریه خود را به اجرا می گذارد. چنانچه ظرف مدت 10 روز، زن دارای شوهر را معرفی کند، فوراً نسبت به توقیف آنها اقدام می شود. اگر دارایی زوج فقط حقوق و درآمد او باشد، (اگر مرد همسر دیگری نداشته باشد) تا میزان یک چهارم آن ماهانه به زوجه تعلق می گیرد تا زمانی که مهریه کاملاً پرداخت شود و مرد تا پرداخت کامل مهریه زن نمی تواند از کشور خارج شود.

این موضوع در حالی است که اگر مرد، اموال دیگری غیر از حقوق دریافتی خود داشته باشد، دادگاه اموال او را می فروشد و مهریه از این طریق پرداخت می شود.

پیگیری مهریه از طریق اجرای ثبت

روش دوم که زوجه می تواند مهریه خود را دریافت کند، از طریق اجرای ثبت است. در این روش زن می تواند قبالة ازدواج خود را به دفترخانه محل ثبت عقد ارایه کرده و تقاضای صدور اجراییه کند. سپس با اجراییه به اداره ثبت مراجعه و مهریه خود را مطالبه کند.

در این روش، زوجه باید هزینه اجرایی را هم که برابر با نیم عشر دولتی است، پرداخت کند که بعداً این هزینه از شوهر گرفته خواهد شد. برای اجرای مهریه مالی اعم از وجه نقد یا مال منقول (ماشین، موبایل یا...) یا مال غیر منقول (ملک) توقیف می شود البته به شرط اینکه جزو مستثنیات دین نباشد.

اما روش سوم اقدام از طریق دادگاه خانواده است. به این صورت که زن می تواند به دادگاه خانواده مراجعه کرده و دادخواستی مبنی بر استرداد مهریه به دادگاه تقدیم کند. دادگاه به دادخواست او رسیدگی می کند و در صورتی که زوجه مستحق دریافت مهریه باشد، دادگاه حکم به پرداخت مهریه می دهد. در این صورت مرد موظف می شود از زمان تعیین شده توسط دادگاه، مهریه همسرش را بپردازد.

اگر مرد مالی داشته باشد و زن فکر کند که در طول مدتی که دادگاه تشکیل می شود، ممکن است مرد آن مال را بفروشد یا جابه جا کند، از دادگاه می خواهد که قرار تأمین خواسته صادر کند. با این درخواست قرار تأمین صادر می شود و مال تا صدور حکم دادگاه، توقیف می شود.

نکته کلی که درباره دریافت مهریه وجود دارد، این است که اگر مرد مازاد بر مستثنیات دین (ابزار کار یا ماشینی که مرد با آن کار می کند جزو مستثنیات دین است) دارای تمکن مالی باشد، وصول مهریه از طریق اجرای ثبت سهل الوصول تر خواهد بود.

در رابطه با میزان مهریه باید توجه داشت که هیچ محدودیتی در میزان مهریه وجود ندارد اما باید این موضوع را در نظر گرفت که مطابق با ماده ۲۲ قانون حمایت خانواده، حداکثر تا مبلغ ۱۱۰ سکه بهار آزادی یا معادل آن قابل دریافت است و میزان مازاد بر آن منوط به توانایی مالی زوج است. به طوری که اگر به تشخیص دادگاه، زوج توان پرداخت بیش از ۱۱۰ سکه بهار آزادی یا معادل آن را نداشته باشد، از پرداخت مبلغ مازاد بر ۱۱۰ سکه معاف است.

چگونه می توان پرداخت مهریه را تقسیط کرد؟

به نوشته «حمایت» مهریه یک بدهی است که با نظر دادگاه به جای پرداخت یک باره به شکل قسطی دریافت می شود و این مساله هیچ تاثیر خاصی در ماهیت آن ندارد. برخی مردان تصور می کنند بعد از پرداخت چند قسط مهریه می توانند دیگر آن را نپردازند اما باید به این مساله توجه کرد که در صورت عدم پرداخت این دین، مهریه از حالت اقساط به حالت «حال» درمی آید و اصطلاحاً این دین «حال» می شود و با منتفی شدن حالت «اقساط» مرد مجبور خواهد شد تا تمامی آن را به شکل نقد بپردازد و دیگر امکان قسطی شدن آن وجود ندارد.

دادخواست اعسار، دادخواستی ساده است که مرد با توجه به این نکته که همسرش مهریه خود را مطالبه کرده است و او نیز توانایی پرداخت مهریه را به صورت یکجا ندارد، از دادگاه تقاضا می کند که مهریه تقسیط شود. در هر لایحه دادخواستی، باید حداقل چهار شاهد که هم می توانند زن و هم مرد باشند، در برگه ای جداگانه نام خود را ذکر کنند و با بیان اظهاراتی مبنی بر ناتوانی مرد، اظهارات خود را امضا کنند. با آغاز پرداخت مهریه، دیگر زن و مرد کاری با دادگاه صادرکننده حکم ندارند و تنها محل مراجعه آنها، واحد اجرای احکام است. واحد اجرای احکام، «واسطه ای» میان همسران است تا از این طریق ارتباط های مالی آنها بدون درگیری احتمالی صورت بگیرد.

در واحد اجرای احکام در مقابل هر پرداختی «رسید معتبر» ارایه شده و این مساله سبب می شود هیچ یک از طرفین نتوانند چیزی را انکار کنند. حتی اجرای احکام برخی از دادگاه ها وضعیتی ایجاد کرده است که مثلاً در فاصله ساعت 8/30 تا ۱۲ ظهر سکه دریافت می کند و از ساعت 13 تا 14 سکه تحویل می دهد تا به این ترتیب هیچ امکانی برای رویارویی بدهکار و طلبکار و امکان برخورد آنها وجود نداشته باشد.